כתב בכתב ידו. מפרש ר"י בר' מאיר אפי' אין כאן אלא חתימת ידו (ה) והא דתנן (כ"ב דף קעה:) הוליא עליו כתב ידו כו' היינו חתימת ידו וכן מוכח בפרק שני דכתובות (דף כא. ושם) דאמר אביי לא ליחוי איניש חתימת ידיה אלא אחספא או חרשא דמגילתא דלמא משכח איניש דלא מעלי ותנן הוליא כתב ידו כו' (ב) אר"י דכתב בכתב ידו ואין עליו עדים פסול משום זמן דיכול להקדים זמן כמו שילה וא"ת [מאחר שדעתו לגרשה למה חיישין לקנוניא ועוד] אם הוא חשוד להקדים זמן ולעשות עם האשה קנוניא על הלקוחות בפירות שמכר מזמן הכתוב עד עכשיו א"כ אין לא נסמוך על הזמן הכתוב ואמאי פסול וי"ל דאע"פ שבא לגרשה חיישין לקנוניא כדחיישי' בסוף שנים אוחזין גבי שובר א"כ אין לא נסמוך על הזמן הכתוב ואמאי פסול וי"ל דודאי אינו נאמן ולא סמכינן אזמן הכתוב בו ולכך פסלוהו דלפעמים תפסיד האשה וכו' שאשת כתיבת הזמן עד כי כל"ל. וכ"כ עיין תוס' פ"ק דגיטין דף ג: (ג) ר"ה אשה וכו' ועוד לרי' ירמיה דיקא:

קנין גמור קמ"ל דלא כב"ש ולרב נחמן קשיא דרב אשי וכ"ת הוא הדין דאפי' מת ואחר כך גירש צרתה מותרת אלא זו היא למעוטי מאי למעוטי כנס ואח"כ גירש הניחא אי סבר לה כרבי ירמיה דאמר [ד]תברא מי ששנה זו לא שנה זו והאי תנא סבר מיתה מפלת והאי תנא סבר נישואין הראשונים מפילים זו היא למעוטי כנס ולבסוף גירש אלא אי סבר לה כרבא דאמר לעולם חד תנא הוא [ה]וזו ואין צ"ל זו קתני זו היא למעוטי מאי על כרחך כרבי ירמיה סבירא ליה ולרבא הניחא אי סבר לה כרב אשי זו היא למעוטי [א] מת בלא גירש אלא אי סבר לה כרב נחמן זו היא למעוטי מאי ע"כ כרב אשי סבירא ליה: **מתני'** [ו]וכולן שהיו בהן קדושין או גרושין בספק הרי אלו הצרות חולצות ולא מתייבמות כיצד ספק קדושין [ז]זרק לה קדושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה זהו ספק קדושין ספק גרושין כתב בכתב ידו ואין עליו עדים יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד זהו ספק גרושין: **גמ'** ואילו בגרושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה לא קתני מאי טעמא אמר רבה אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת ומספק אתה בא לאוסרה אל תאסרנה מספק אמר ליה אביי אי הכי בקדושין נמי נימא אשה זו בחזקת היתר ליבם עומדת ומספק אתה בא לאוסרה אל תאסרנה מספק התם לחומרא האי חומרא דאתי לידי קולא הוא זימנין דאזיל הוא ומקדש לה לאחותה קדושי ודאי ואי נמי זימנין דאתא אחר ומקדש לה לדידה קדושי ודאי וכיון דאסר לה מר לצרה לייבומי אמרי דקמא קדושין ודבתרא לאו קדושין כיון

ספק כד' אמות הקרוב לו: **כתב בכתב ידו.** דקי"ל (כ"ב דף קעה:) הוליא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין אלמא כתב ידו בלא עדים מילתא היא: **יש עליו עדים ואין בו זמן.** כתוב או יש בו זמן ואין בו אלא עד א' ואינו כתב ידו של בעל זהו ספק גירושין דאמרינן בכמס' גיטין (דף פו.) ג' גיטין פסולין ואם נשאת הולד כשר ואלו הן כתב בכתב ידו כו'. וה"ג תוכלת לרבה כיון דגיטא הוא דאם ניסת הולד כשר ולא מתייבמת כיון דלאו גיטא מעליא הוא דקרי ליה פסול לכתמלה הלכך אי שרית ליה אמרי אינשי לרת ערוה מתייבמת. והכגמרא בעי אמאי לא נקט נמי בגירושין ספק קרוב לו כו': **גמ'** ואילו בגירושין ספק קרוב לה לא קתני. אפי' תלינה נמי לא בעיא לרבה מ"ט: **אמר רבה אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת.** קודם לכן אם ימות בעלה שהרי לרת ערוה היא: **ומספק אתה בא לאוסרה.** אמר נתגרשה הערוה: **אל תאסרנה מספק.** אבל בהנך ג' גיטין לאו מספק אמרינן לה דהא גיטא הוא אלא שאין מן המובחר: **בקידושין נמי.** אמאי אמרינן לה לייבומי לימא אשה זו קודם שקידש בעלה לא בת אחיו בחזקת היתר ליבום עומדת בשימות ומספק אתה בא כו': **לחומרא.** שניא הוא: ופרכינן **הא חומרא דאתי לידי קולא הוא.** דאזיל האי מקדש בספק וקמקדש לאחותה של זו שקדש בספק קידושין ודלי: **אי נמי אפי' אינשי אחרינא ומקדש לה.** להן מקודשת בקידושי ספק: **קידושי ודאי.** בחיי בעלה: **וכיון דקאסר מר לגרסה לייבומי.** לאחיה של זו משום לרת הכת: **אמרי.** אינשי קידושי קמא ודאי הוו קידושין גמורין: **ודכברא לאו קידושין.** שאשת איש קידש ואינה לריכה היתנו גט. ולגבי קידושי אחותה נמי דאמרן דאזיל הוא ומקדש לאחותה אחו למימר לאחר מיתתו כי אסרינן לגרה לייבומי אמרי דקמייתא קידושין [דכתרייתא] לאו קידושין שאין קידושין תופסין באחות אשה ושאינה אחיו מאחו בנכרית בעלמא ופגע בערוה: כיון

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פ"ו מהלכות יבום הלכה כב סמג עשין יח טש"ע אה"ע סימן קנב סעיף ג:
כו ב מיי' פ"ד מהל' אישות הלכה כב טש"ע אה"ע סי' ל סעיף ה:

תוספות ישנים

בחזקת היתר לשון עומדת ולא"ג דבחזקת אשת איש היתה מ"מ כיון דסופי לשות ולבסוף נמי תת קרינן לה שפיר בחזקת היתר לשוק. ות"ת ומאי שנא מספק דרוסה דאמרינן והלא אית לה חזקת היתר דסופה לאסתו ואולי דהתם חיישינן דשמא אחות הכתמה: בחזקת היתר ליבום. ות"ת מתיבה היכא שכנס זו קודם הקדושין של ספק אצל היכא שהקדושין של ספק קדמו מאי קאמר בחזקת היתר ליבם הלא לא היתה מעולם בחזקת היתר ליבום דשמא הקדושין נמוכים היו ואי"כ היתה זו לרת ערוה ואסורה ליבם. וי"ל דמ"מ בחזקת היתר ליבם היא דאוקמה לעניין בחזקת פנויה והויא זו מותרת ליבם:

תוס' חד מקמאי

מתני'ן כיצד ספק קדושין זרק לה קדושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה כיצד ספק גירושין כתב בכתב ידו ואין עליו עדים וכו' מפקנא דשמעתא דבגירושין נמי זרק לה גטה ספק קרוב לו ספק קרוב לה ל"ש כת אחת ול"ש ב' כתי עדים א' אומר קרוב לו ואי' אומר קרוב לה חולצת ולא מתייבמת וקדושין נמי בכתב ידו ואין עליו עדים או אין עליו אלא עד א' לרב כדאית ליה בתב ידו ועד אבל כתב סופר שאינו מובהק ועד הולד פסול ולשמואל אפי' בסופר שאינו מובהק הולד כשר כדאיתא בפ' המגרש וגבי קידושין נמי חולצת ולא מתייבמת

מסורת הש"ס

(ה) תוס' ד"ה כתב וכו' ומתמיה דיו וכן הא דתנן: (ב) בא"ד ואר"ר דכתב וכו' ות"ת אם הוא חשוד להקדים זמן ולעשות עם האשה קנוניא על הלקוחות בפירות שמכר מזמן הכתוב עד עכשיו דאע"פ שבא לגרשה חיישינן לקנוניא כדחיישי' בסוף שנים אוחזין גבי שובר א"כ אין לא נסמוך על הזמן הכתוב ואמאי פסול וי"ל דודאי אינו נאמן ולא סמכינן אזמן הכתוב בו ולכך פסלוהו דלפעמים תפסיד האשה וכו' שאשת כתיבת הזמן עד כי כל"ל. וכ"כ עיין תוס' פ"ק דגיטין דף ג: (ג) ר"ה אשה וכו' ועוד לרי' ירמיה דיקא:

הגהות הגר"א

[א] נמ' מת בלא גירש. נ"ב בגרסת הגאונים והרי"ף מת ואח"כ גירש וכ"ב בתא ולא גירש ובתב הטור דיוקא בלא כנס ובהרב"ח כתב לפיכך דיוקא בכנס והכמכ"ן אמר (אלינה דהרי"ף) כין מה וכן מה (ועמ"ש בכיני באה"ע סי' קטז ס"ק יח):

מוסף רש"י

תברא. קטין אהדדי (לעיל יג. ב"ק מו:) קטיל ליטא לפיפא (בחובות עה: ב"ק שם). ובגולן. ממש עברה ערוה אאחרי שפוטרות מן החליצה, שהיו בהן קדושין או גרושין בספק. אם היו כהן לבעליהן המת קידושי ספק, לו שגרשן לפני מיתה גרושי ספק, נמצאת צרתה ספק שהיא לרת ערוה ופטורה, ספק שאינה לרת ערוה וחקוקה ליבום, הרי אלו. הצרות, חולצות. שמא זקוקה היא, ולא מתייבמות. שמא אינה זקוקה ונמצא נישא אחת מן שלא במקום מצוה (לעיל יט:). דהו ספק גירושין. דהיין דמאלוריתא כשר זקוקה לרתה ליבום (שם).

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה כתב וכו' ומתמיה דיו וכן הא דתנן: (ב) בא"ד ואר"ר דכתב וכו' ות"ת אם הוא חשוד להקדים זמן ולעשות עם האשה קנוניא על הלקוחות בפירות שמכר מזמן הכתוב עד עכשיו דאע"פ שבא לגרשה חיישינן לקנוניא כדחיישי' בסוף שנים אוחזין גבי שובר א"כ אין לא נסמוך על הזמן הכתוב ואמאי פסול וי"ל דודאי אינו נאמן ולא סמכינן אזמן הכתוב בו ולכך פסלוהו דלפעמים תפסיד האשה וכו' שאשת כתיבת הזמן עד כי כל"ל. וכ"כ עיין תוס' פ"ק דגיטין דף ג: (ג) ר"ה אשה וכו' ועוד לרי' ירמיה דיקא:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com